Як вирішити в ЗСУ проблему поганих командирів

Читать на русском

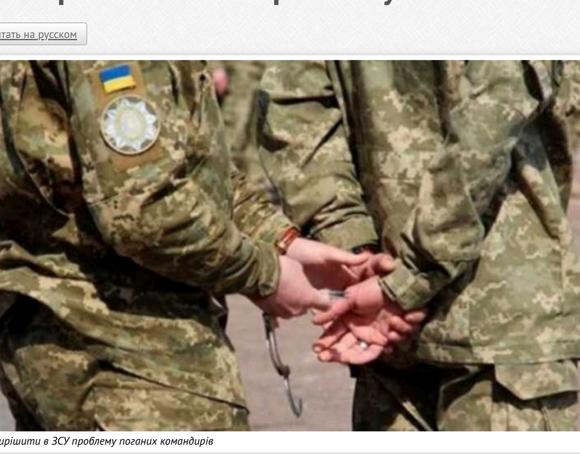

Як вирішити в ЗСУ проблему поганих командирів

Журналісти вивчили основні ознаки "поганого командира", провівши опитування десяти військовослужбовців, від рядових бійців до офіцерів середньої ланки. Ця проблема негативно впливає на життя військових і підриває боєздатність української армії.

І щоб її вирішити, потрібно знати, у чому саме вона полягає, зазначає видання "Тексти", журналісти якого вивчали цю проблему..

— Командир батальйону сказав: "Ви всє ішакі *баниє" — і звелів робити так, як він наказує.

— Але це ж підробка документів!

— Ми розуміємо, але він наказав: "Або будеш робити, як я сказав, або підеш на передок в окоп".

Цей діалог з офіцерами середньої ланки журналістам видання переповів офіцер-кадровик Андрій (ім'я змінене). Він постійно перебуває у відрядженнях у різних підрозділах, розбирається, як там влаштована робота. Ми знаємо його особу, але зберігаємо анонімність.

Є відомий британський вираз "ланцюг настільки міцний, наскільки міцна його найслабша ланка". Його можна застосувати до проблеми поганих командирів у ЗСУ.

Безумовно, у нашій армії є безліч чудових, талановитих, відповідальних і розумних командирів, які налагодили якісну систему управління у великих і малих підрозділах.

Та є й погані.

Проблеми, пов'язані з конкретними командирами й армійською системою, активно обговорюють військовослужбовці в приватному спілкуванні між собою, їхні друзі та родичі. Іноді вони навіть виплескуються в соцмережі у вигляді гучних скандалів (як було нещодавно з публічним листом недовіри комбатові однієї з бригад, підписаним десятками військовослужбовців).

Ці проблеми суттєво впливають на той самий бойовий дух, який суспільство намагається зберегти, уникаючи їх публічного обговорення. Люди втрачають довіру до України. Це наче інфекція, яка поступово отруює і вбиває організм.

Проблеми з командирами не лише відлякують потенційних бійців від мобілізації, а й штовхають військовослужбовців до СЗЧ (самовільне залишення частини), про що останнім часом точиться багато дискусій. Масштаби "самоволки" можна оцінити за нещодавно ухваленим законом про амністію за перший випадок СЗЧ. Згідно з офіційною (наведеною на платформі CrimeDataLab) статистикою, яку фахівці вважають дуже інертною, у 2023 році в Україні було відкрито 16,5 тисячі кримінальних проваджень за ст. 407 (СЗЧ), що майже втричі більше, ніж у 2022-му.

Ми дослідили характерні риси "поганого командира", опитавши десятьох військовослужбовців від рядових бійців до офіцерів середньої ланки.

Ця проблема отруює життя військовослужбовцям і підриває боєздатність української армії. І щоб її вирішити, потрібно знати, у чому саме вона полягає.

Джерела інформації:

Журналісти видання "ТЕКСТИ" спілкувалися як із рядовими бійцями (водій, механік, стрілець, оператор FPV-дрона, бойовий медик), так і з офіцерами (заступник командира роти з озброєння, офіцер із роботи з персоналом, командир взводу).

Верифікувати всі випадки командирського свавілля, несправедливості й хамства, про які журналісти дізналися, неможливо, тому вони не описують їх детально, але враховують для розуміння загальної картини, коли з різних джерел отримують свідчення про схожі проблеми.

Тут згадуються лише про ті з них, які отримали з достовірних джерел, і ті, які вдалося бодай частково підтвердити (документами та/або перехресним опитуванням різних бійців одного підрозділу). Про деякі випадки журналістам розповів юрист, до якого зверталися по допомогу військовослужбовці.

З міркувань безпеки вони не оприлюднюють імен та прізвищ більшості військовослужбовців, з якими спілкувалися, на їхнє прохання.

Щоб отримати загальну картину з офіційних джерел, журналісти також подали запити щодо кількості скарг військовослужбовців на дії командирів та їх опрацювання в Міноборони, Генштаб, Командування різних родів військ та Офіс Уповноваженого з прав людини. А також запити про заходи для покращення роботи командирів на різних рівнях.

На момент публікації вони не отримали відповіді з Генштабу та Офісу Уповноваженого з прав людини.

У відповіді з Генштабу ЗСУ йдеться про те, що інформація про кількість скарг військовослужбовців на дії командирів у різних родах військ секретна, оскільки є складовою даних про морально-психологічний стан бійців, які можуть бути використані ворогом (за винятком даних про порушення прав людини).

В Офісі Уповноваженого з прав людини повідомили, що впродовж 2022–2024 років загалом отримали 6286 скарг від військовослужбовців (їх не класифікують за тематикою), з них 4421 — первинні звернення, 1865 — вторинні. За неповних дев'ять місяців 2024 року отримано 3078 скарг, у 2023-му — 2779, у 2022-му — 429.

Що означає "поганий командир": ключові риси

Командирам в армії несолодко. Часто, коли ворог наступає, вони змушені обирати між поганим і ще гіршим рішенням, у них не вистачає людей і боєприпасів, а ефективні підрозділи втрачають досвідчених бійців. Тим часом ворог має перевагу в авіації, артилерії, дронах і людях.

Але від командирів взводів, рот і батальйонів залежить дуже багато.

"Якщо генерал береже солдатів, як немовлят, то вони підуть за ним у найнебезпечніші місця", — писав Сунь-цзи.

З поганим командиром щоденне життя бійців стає нестерпним. І їхній бойовий дух не врятує навіть вторгнення ЗСУ в Курську область.

Безвихідь, у якій опинилися бійці в таких частинах, журналісти видання відчули навіть за тим, що зазвичай мовчазні військові говорили з ними годинами.

Отже, вислухавши різні історії, журналісти класифікували їх, виокремивши характерні ознаки поганого командира.

1. Особиста неприязнь і некомпетентність

"Проблема не лише в хамстві, а й у некомпетентності та перекладанні відповідальності за управлінські помилки, — пояснює Андрій. — Стиль управління в армії приблизно такий: «Командир, давай, отправляй группу, какого хера не отправляешь!? Быстро, быстро!!!»."

Якщо потім раптом виявиться, що група загинула (як і дві попередні), а рішення відправляти було непродуманим, то проти командира середньої ланки, на якого тиснуло керівництво, відкриється кримінальне провадження, бо саме він відповідає за свої рішення, а не ті, хто підганяв.

Нам розповідали й смішні історії про некомпетентність офіцерів "старої школи". Наприклад, один із них на стрільбах наказав прив'язати мішень до "Мавіка". На його здивування і під смішки підлеглих "Мавік" швидко розстріляли. Підрозділ втратив недешевий дрон.

Але це лише анекдотичний випадок. А найстрашніший наслідок некомпетентності — загибель бійців.

Наприклад, як розповідає боєць ТрО Петро, влітку 2024-го командир підрозділу наполіг на тому, щоб оператори FPV-дронів зайняли позицію, яка прострілювалася російською артилерією, і дісталися туди дорогою, яка також була під вогневим контролем ворога. Люди загинули, авто знищене, наказ виконано, жоден окупант не постраждав.

Історія з іншого підрозділу. Пілот розвідувальних дронів Олег (ім'я змінено) з тремтінням у голосі пригадує, як у листопаді 2023-го на східному напрямку загинув 21-річний уже досвідчений оператор і талановитий інженер FPV-дронів. Хлопець був новоприбулим у підрозділі й не сподобався командирові, викликав якісь підозри, той відправив увесь пілотний розрахунок (разом із трьома іншими пілотами) на штурм, не давши їм можливості розгорнути роботу. У результаті цього виходу 21-річний боєць загинув від ворожого FPV-дрона. Двоє інших пілотів поранені.

Стрілець Олександр (ім'я змінене) розповів, як ротний, який тимчасово виконував обов'язки заступника командира батальйону на південному напрямку, зманіпулював почуттям гідності іншого ротного, змусивши особисто їхати на авто на найвіддаленішу, майже оточену позицію, у чому не було потреби (сказав йому, мовляв, "усі вже ж там були і нічого, а ти що слабак, їдь перевір"). Ротного вбили скидом із дрона. Офіцери перетиналися по службі раніше, і в. о. заступника комбата недолюблював підлеглого з якихось особистих причин.

"Цей командир спершу справляв враження компетентної і впевненої в собі людини, — додає Олександр. — Але потім виявилося, що це така неусвідомлена некомпетентність. Почав із того, що перемішав і розділив згуртовані групи в цій роті. Аж доки вони не розвалилися повністю. І частина людей (включно зі мною) перевелася. Хтось в інші роти, хтось за межі батальйону.

Почав обіцяти багато озброєнь і техніки, які нібито має отримати рота. Дуже нервувався і кричав, коли в нього потім питали за це. Просував в офіцери своїх знайомих, таких самих некомпетентних друзів.

Звинувачення шокують, наразі не можна їх перевірити. Але ці факти підтверджують і двоє інших бійців, які воювали в тому самому підрозділі й також перевелися подалі від командира. Кожен зі співрозмовників додає свої подробиці до портрета Чукундура, як вони поміж собою прозвали його (це суміш чупакабри і самодура, як пояснили).

"Якби мені не вдалося перевестися з його роти, я його вбив би, — каже бойовий медик взводу Микола (ім'я змінене). — У березні 2023-го я пішов до начальника штабу й чесно сказав, що можу зірватися і завалити цього п..дара. Наступного ж дня начальник запропонував мені поїхати під Бахмут з іншим батальйоном. Більше Чукундура я не бачив".

Микола замовкає і додає. "Стільки справжніх людей, які через нього загинули, залишилися б живими. Він окрім того, що був некомпетентним, ще й маніпулював людьми, стравлював їх між собою, підставляв, міг методично когось діставати, доводити до нервових зривів".

"Та це найнебезпечніша людина, яку я бачив, — ділиться спогадами стрілець Віктор (ім'я змінене), до якого журналісти "Текстів" також звернулися за підтвердженням отриманих фактів. — Буває, командир просто дурний, але займається собі паперами, не заважає, і тоді підрозділ воює, слухаючи народно обраного командира з-поміж солдатів чи сержантів. А Чукундур — це просто ядерна суміш. Він активно керує, бо думає, що розумний, має жагу до влади, намагається всюди розставити своїх людей".

(Кажуть, що німецький генерал Курт фон Гаммерштайн-Еквορд ділив усіх своїх офіцерів на типи за двома ознаками: розумний — тупий та ініціативний — лінивий. Ініціативних, але тупих виганяв одразу, тому що саме вони можуть наробити найбільше лиха.)

Приклад недбалого ставлення до людей з боку іншого командира наводить заступник з озброєння Валерій у своєму листі в редакцію: "Бувало таке, що людей відправляли на позиції й забували про них. Якось я мав замінити пораненого на позиціях, але виявилося, що ніхто толком не знає, де саме перебувають хлопці".

"Усі армійські проблеми я для себе поділив на дві частини, — розповідає про свій досвід служби Володимир, старший водій, а пізніше технік роти. — Ось від цього залежить чиєсь життя, а від цього — ні. І на всіх тих, що "ні", я намагаюся не зважати взагалі, хоча це буває важко емоційно. Інша справа, коли командир, не володіючи повною інформацією, або не розібравшись, або щоб помститися, віддає якийсь наказ, люди йдуть його виконувати і гинуть або дістають поранення. Бо в нас так може бути, що командир роти некомпетентний, над ним такий самий комбат, потім комбриг і так далі. І всі один одному брешуть, і кожен боїться суперечити начальству, кожен намагається вигородитися. І врешті виходить така система, що відбувайлами виявляються ті, хто із самого низу. Тому що накази в армії потрібно виконувати".

У кожному випадку є своя передісторія, свої обставини. І, мабуть, кожен командир може пояснити своє рішення катастрофічним браком людей, наказом вищого командування, критичною необхідністю діяти певним чином на певній ділянці чи ще чимось.

Але коли мова заходить про непрофесійне командування, то регулярно випливає історія, у якій "накази 200" чи відправка на вкрай ризиковані завдання стосуються тих, у кого погані стосунки з командиром, або тих, хто висловлює незгоду з діями командира.

Ми не раз чули таке від наших співрозмовників із різних підрозділів, які воюють на різних напрямках.

Ця проблема існує і в м'якшому вигляді.

"Багато рішень ухвалюється суб'єктивно, що дає командирам простір для маніпуляцій. І це постійно відбувається, — розповідає солдат-стрілець Олексій. — Ти можеш бути сто разів правий, висловлюючи якесь зауваження командирові. Але потім не дивуйся, що тобі не підпишуть рапорт про відпустку, не дозволять побачитися з дружиною, яка на день приїхала провідати, не пробачать якоїсь дрібної провини, яку зазвичай пробачають усім, або саме тобі завжди знайдуть якусь неприємну роботу навіть тоді, коли всі побратими, з якими ти разом працював, відпочивають".

2. Фізичне насильство

Історій про побиття в частинах журналісти почули кілька. Як стверджує солдатка резерву Анастасія, її вдарив заступник комбата, коли вона прийшла попроситися виконувати завдання на передовій і обурилася його словами про те, що "з таким зростом тільки сосать можна і взагалі жінкам в армії місце на кухні".

Пізніше, за словами Анастасії, її побили наближені до командира військовослужбовці. У розпорядженні редакції є довідка про наслідки побоїв, копії заяв до військової прокуратури, ДБР, СБУ та відписок із різних установ. Через пів року, після дзвінків на гарячу лінію Міноборони, залучення адвоката, звернення до народного депутата, Анастасії вдалося домогтися від Центрального управління захисту прав військовослужбовців Міноборони підтвердження, що в її зверненні "є ознаки кримінального правопорушення".

Жінка нині перебуває в СЗЧ. Каже, що боїться повертатися у свою частину, де її побили, бо ніхто не покараний і їй годі сподіватися на якийсь захист.

В іншому підрозділі за наказом командира регулярно били тих, хто пиячив, — з виховною метою.

"У командира були «ручні вишибали», всякі «шестірки», які били тих, хто напивався, — розповідає Володимир. — Був у нас один хлопець, непоганий, але алкозалежний. І от якось він знову напився. І сержант, який намагався вислужитися перед командиром, сказав, що зараз той «спіткнеться об пеньок». Я тоді не витримав і втрутився. Сказав, що вони якісь пітекантропи. Що його вже ж били за пияцтво і це не допомогло.

Кажу, завезіть його, «задуйте» (це означає засвідчити факт пияцтва, скласти протокол, що передбачатиме чималий штраф), мені відповідають: «А ти пальне відшкодуєш?». Врешті вони не поїхали, хоча й пальне було. Того разу хлопця не били, хоча загалом ця практика процвітала".

Іншого разу вже в іншому підрозділі комбат особисто бив гумовою дубинкою танкістів, які виїхали нетверезими кудись на танку і навіть дорогою збили стовп. Ми розуміємо емоції комбата, але не можемо виправдати його методів.

3. Булінг і панські замашки

У листі від Валерія, про який згадано вище, було багато емоційних скарг на командира батальйону. Автор звинувачував його в неповазі до підлеглих, хамстві, образах, панських замашках, як-от вимога забезпечувати його особистий комфорт: рубати дрова, відкидати сніг, носити воду, стежити за роботою генератора, власним коштом утримувати в робочому стані службове авто, яке командир, за словами автора, використовував лише для особистих потреб.

Деякі бійці цього підрозділу сказали, що не помітили такого ставлення, деякі розповіли, що командир, який, до речі, був значно молодший за літнього автора листа, постійно ображав і принижував Валерія. "Він йому був потрібен як раб", — підтвердив його побратим.

4. Лікування як привілей

Кілька разів розповідали про те, що командири середньої ланки відмовлялися визнавати контузію як привід для звернення до лікаря. Медикам, які у своїх рапортах згадували тих, хто дістав контузію на бойових позиціях (а це має значення для майбутнього процесу відновлення здоров'я), як 300-х, тобто як поранених, "прилітало" від командирів у хамській формі, потім їх переводили в інші підрозділи. А тих, хто скаржився на головний біль і погане самопочуття, іноді називали "косарями", начебто вони прикидаються, намагаються "відкосити" від служби.

Але така історія не тільки з контузіями.

Військовий юрист Олег Леонтьєв розповів випадок із нещодавно мобілізованим бійцем з епілепсією, який не міг добитися від командира дозволу звернутися до лікаря. А медикиня підрозділу заперечувала факт епілептичного нападу.

Можливість звернутися до лікаря (як і відпустка чи дозвіл перевестися в інший підрозділ) також розглядається як один із привілеїв, який командир на свій розсуд може надати або не надати бійцеві.

Також знають випадок, коли командир не відпускав підлеглого лікувати зуби, наказував терпіти.

5. Неофіційні штрафи і побори

Співрозмовники з одного досить відомого підрозділу розповідали про командирів, які вимагали здавати гроші в ротну касу на їхню особисту картку і не збиралися подавати звіти про витрати. Бійця, який просив показати, куди пішли гроші, перевели в інший підрозділ. Нам розповідали й про неформальну систему суттєвих грошових штрафів за різні дрібні порушення і провини (за "зальоти").

Також бійці згадували історію про відкуп, коли за дозвіл на переведення в інший підрозділ (той, у який хоче боєць і в який його беруть) командир зажадав купити йому дорогий пристрій безперебійного живлення.

Справедлива виплата бойових також значною мірою залежить від командира, який звітує про участь своїх бійців у бойових діях.

Пілот розвідувальних дронів Олег розповідає, що в його підрозділі деякі люди не виїздять на бойові позиції, але отримують відповідну зарплату з умовою віддати 35% командирові.

Чому так сталося? Проблема комплексна

Заступник командувача Сил територіальної оборони ЗСУ (2022–2024), Герой України Сергій Собко вважає, що однією з причин поганої якості командирів є слабка військова освіта.

Відомий активіст, колишній нардеп, а нині військовий ЗСУ Ігор Луценко пише, що проблема в кадрових військових, які дуже зашкарублі та яких потрібно усунути, давши шанс на стрімке кар'єрне зростання цивільним, які мобілізувалися і вже здобули військові звання і досвід. Багато хто з ним погоджується, адже кадровики — це своєрідна секта, у якій усі всіх знають і покривають (цю тезу підтвердив один із командирів роти, з цивільних). Часто вони зосереджуються на чомусь десятирядному, наприклад на вмісті тумбочок у казармі, на розмірі відступів у звіті, а не на реальних справах.

"Це почалося орієнтовно після нашого харківського контрнаступу. Кадровики вирішили, що скоро перемога, і почалися різні "затяги", які відволікали людей від головного завдання — воювати і не давали їм жити. З приходом Сирського ці тенденції суттєво посилилися", — каже один із працівників Texty.org.ua, який нині в ЗСУ. І цю тезу підтвердив бойовий офіцер, який нещодавно повернувся з одного із найгарячіших напрямків на фронті.

Кадровика, хоч би яким тупим він був, неможливо вигнати, його можна кудись сплавити, щоб не заважав. Іноді в навчальний центр, іноді кудись в інше місце і на підвищення. Тобто маємо таку негативну селекцію.

Проте не всі кадровики такі, серед них є командири надзвичайно високого професійного рівня.

З мобілізованими командирами також є проблема. Ми знаємо випадок, коли батальйоном керував власник маленької будівельної компанії, який пішов в армію добровольцем і мав звання. І робив це абсолютно безтолково, як, мабуть, і в цивільному житті (у результаті цей батальйон розформований через втрати, поранення і СЗЧ).

Тоді як інший власник будівельної компанії є успішним командиром роти, якого поважають бійці й командири (хоча він і сперечається з останніми).

Що з цим робити?

"Старші офіцери покладаються на молодших, щоб система сяяла. Для цього потрібні дружба та взаємна повага. Але вони не підвищуватимуть вас, якщо ви не виявите ініціативи та впевненості, не ризикнете й не зробите позитивних змін", — описує практики британської армії відставний підполковник Ґлен Ґрант (детальніше тут).

Перше і головне. Адекватні люди повинні шукатися системою й витягуватися нагору. А оскільки в нас багато неадекватів, то система має знаходити і їх, щоб позбутися й очиститися, щоб не було так: "поки зрозуміли, що дурень, а він уже комбат".

Для солдатів, які мають лідерські якості чи навіть є неформальними командирами частини (таке трапляється при малоініціативних офіцерах), повинна бути відкрита легка дорога вгору. Таких людей потрібно знаходити й активно пропонувати вчитися на офіцера. Це має бути централізована політика.

Друге і взаємопов'язане з першим. У системі управління має заохочуватися правда, а не брехня, як тепер. Тобто політика, яка йде з Генштабу, повинна заохочувати командирів доповідати про реальну ситуацію.

Хронічно брехливі командири повинні втрачати свої посади і звання. Зараз часто навпаки. Брехливі люди не мають позиції і не можуть ефективно керувати, потрібно відбирати чесних, які готові обстоювати свою думку.

Для західних армій це норма. Наприклад, Черчилль у своїх мемуарах писав, що військові різного рівня відмовлялися виконувати вказівки згори, мотивуючи це тим, що це їхня зона відповідальності й тільки вони мають право приймати рішення щодо неї.

Третє. Вичистити систему військової освіти від тих, кого туди сплавили через некомпетентність. В ідеалі вмовити британців чи американців, щоб вони вибудували повністю нову систему української військової освіти. Аж до того, щоб керівниками військових вишів на перший час призначити громадян цих країн, які мають відповідний досвід у себе вдома, і дати їм повний карт-бланш на зміни.

Якщо рухатися в цих напрямках, система поступово поповнюватиметься якісними людьми і проблема поганих командирів вирішуватиметься. Але, звісно, це потребує часу, усвідомлення проблеми та бажання її вирішити на рівні Верховного головнокомандувача.

Також можна зробити низку кроків, які допоможуть уже зараз.

Нові підрозділи — за новими принципами

І офіцер, який працює у сфері управління персоналом, і рядовий військовий, який служить третій рік, пропонують приблизно однакове: з нуля вибудовувати нові підрозділи з нормальними командирами, запозичуючи досвід успішних підрозділів:

"Береться нормальний офіцер, під нього ставиться інший нормальний офіцер, під нього інший і так далі. Але важливо підпорядкувати його нормальному комбату і далі комбригу".

"Згадайте, як створювали патрульну поліцію, у яку прийшли прекрасні вмотивовані люди, що справді були готові працювати за новими правилами, але пізніше цю нову поліцію підігнали під стару систему, — каже один зі співрозмовників. І все поламалося. Тому без політичної волі до реформування і бажання змінити систему на найвищому рівні нічого не буде. Але паралельно потрібно припинити толерувати хамство та неповагу на всіх рівнях".

Скарги і розгляд

Кількість скарг може стати індикатором проблемності того чи іншого підрозділу й відповідно кадрових рішень щодо командира після всебічної та об'єктивної перевірки.

"Потрібно, з одного боку, культивувати серед військовослужбовців готовність боротися за свої права, а з другого — змінювати ставлення керівництва до порушення цих прав", — каже Андрій.

Зараз важливо налагодити роботу служби, яка не на папері, а реально ретельно перевіряла б звернення бійців і допомогла б запустити механізм змін. Щоб порушення не залишалися без уваги і мали конкретні наслідки.

Формально ця система начебто працює, дії командира можна оскаржувати (детально процедура описана на сайті ГО "Принцип"), але по факту найчастіше підрозділ, із якого хтось поскаржився, просто розформовують, не заглиблюючись у суть скарг.

Можливість переведення

Від поганих командирів люди хочуть втекти. Тому кількість переведень із підрозділу теж може бути маркером проблеми. Але віднедавна переведення майже заблоковані. Щоб перевестися, потрібні знайомства на рівні Сирського. Неможливість змінити підрозділ — це ще одна з причин СЗЧ.

"У мене є знайомий капітан, моряк, який прийшов добровольцем і служить у територіальній обороні. Він зараз хотів би служити за фахом, але перевестися у ВМСУ не може", — каже Андрій.

Щоб переведення не спричиняли броунівського руху, можна поставити запобіжники. Наприклад, дозволити офіцерам переводитися раз на рік, а солдатам — раз на пів року.

"На першому етапі варто переводити тільки в батальйони, які вже воюють", — пропонує наш співрозмовник і додає, що в армії є достатньо людей, які готові виходити на бойові позиції, але з нормальними командирами. І в частини до таких командирів насправді непросто потрапити.

Відв'язати посаду від звання

Андрій також вважає ключовою проблемою у війську набуття посад і повноважень за фактом тривалості армійської кар'єри, а не її успішності. Бо кадровому офіцерові впродовж десятків років не потрібно було чогось досягати, щоб просуватися кар'єрними сходинками, це відбувається автоматично з роками. Кадровому треба просто досидіти до 18-ї години. Відповідно вони обіймають високі посади, але часто абсолютно не компетентні. А компетентні мобілізовані їх зайняти не можуть, бо вони солдати.

Ця проблема стара як світ, і вона є в багатьох арміях, але в нас зараз критична ситуація, тому підійдуть тимчасові рішення.

"Піджаки"

Сьогодні серед чинних офіцерів із цивільних багато молодших лейтенантів, які здобули це звання автоматично після закінчення військових кафедр в університетах (зазвичай для того, щоб не служити в армії). На армійському сленгу це "піджаки".

За словами Андрія, чимало з них неспроможні керувати людьми, і це проблема, бо їх важко перевести в солдати.

Водночас є й чимало перспективних для армії кадрів, бо вони часто успішні підприємці або управлінці, мають реальний досвід управління сотнями чи тисячами людей, можуть брати відповідальність і ухвалювати рішення.

З урахуванням наявного цивільного й набутого військового досвіду такий командир одразу стає значно ефективнішим за багатьох кадрових офіцерів "старої школи", бо мислить прогресивніше. І йому потрібно давати можливість рости і збільшувати зону відповідальності в армії.

Куди подіти командирів-нездар

"Червоні командири" — усі ці майори, підполковники, полковники і генерали, випускники радянських і пострадянських військових вишів — неспроможні, — радикально заявляє Андрій. — Вони нічого не роблять і не дадуть перебудувати армію за іншою логікою".

Але процедура пониження у званні така складна (стягнення, характеристики, ймовірна судова тяганина тощо), що її не застосовують.

Зараз в армії функціонують резервні підрозділи, куди відправляють проблемні кадри, як рядових, так і офіцерів. Але офіцерам, на відміну від рядових, часто там не можуть знайти практичного застосування, не можуть навіть відправити копати окопи:

"Сьогодні в нас вересень 2024 року, в одному резервному батальйоні перебуває кілька офіцерів, яких відправили туди ще в 2022-му. Вони там нічого не роблять, сидять тупо в місці розташування, і держава їх годує, видає одяг, виплачує грошове забезпечення (зарплату)".

А як же стандарти НАТО, про які говорили в 2022-му?

На початку повномасштабного вторгнення в Україні говорили про те, що от у нас армія не радянська, у нас натовські традиції, у нас все по-іншому і в цьому наша сила. У який момент це змінилося? Ми запитали про це в Андрія.

— У 2022 році в армію прийшло багато активних цивільних людей, які почали впливати на армійські процеси ухвалення рішень. А оскільки багато тодішніх командирів різних ланок, які раніше не стикалися з бойовими діями, просто об'єктивно не знали, що робити, з'явився простір для ухвалення низових рішень, багато з яких були успішними.

Кадрові офіцери, які боялися брати відповідальність, самоусунулися, бо були неспроможні керувати військом. А країну тоді захистили колишні цивільні спільно з кадровими військовими, які мали досвід і не боялися відповідальності.

Але щойно минув перший шок, уся чортівня одразу повилазила на поверхню. Усі ці тилові полковники раптом згадали, що вони командири і що вони хочуть командувати, як командували раніше. Звісно, що тих, хто успішно керував військом у 2022 році, усунули, бо військове звання в них менше.

Залужний, на мою думку, не приділяв достатньо уваги тому, щоб протистояти цим тенденціям, можливо, йому було не до того.

Тобто в нас і не було реформованої за стандартами НАТО армії?

— Ні, не було. І зараз тим більше немає. На початку широкомасштабної агресії був сплеск активізму серед новоприбулих цивільних, які підсилили тих бойових командирів, які мали досвід чи проходили навчання в НАТО, знали, що робити в критичній ситуації в перші місяці вторгнення, і нівелювали негативний вплив тих, хто не знав.

Олена Кущенко, Інна Гадзинська

Теги: военное командование | військове командування | ЗСУ | ВСУ

Сергій Климчук
ОГЛЯДАЧ КРИМІНАЛЬНИХ НОВИН

02 жовтня 2024 г., 18:32 | Переглядів: 2516 | Коментарі: 1

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

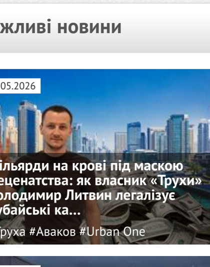

19.05.2026
Мільярди на крові під маскою меценатства: як власник «Трухи» Володимир Литвин легалізує дубайські ка...
#Труха #Аваков #Urban One

13.05.2026
Розшукуваний бізнесмен Борис Ушерович через кіпрсько-іспанський ландромат...
#РЖД #Кипр #Кіпр

ЦЕНЗУРА ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По даті | По переглядам | По коментарям

- 23:59 **Росіяни скаржаться на атаку дронів: у Ростовській області після вибухів палає нафтобаза**
- 23:55 «Класична інформ-операція»: МЗС України відкинуло звинувачення РФ щодо атаки на ЗАЕС
- 23:49 «Ми багато чому навчилися»: Геґсет назвав швидке масштабування БпЛА головним уроком війни в Україні
- 23:44 Нічна атака по РФ: близько 200 дронів летять у бік країни-агресорки
- 23:36 Санкції та касові розриви: СЗРУ заявила про масштабну кризу серед найбільших компаній РФ
- **Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне**
- 23:30 Зеленський натякнув на розширення "далекобійних санкцій"
- 23:22 Польська митниця викрила обман: волинський автоімпортер оштрафований на 1,2 мільйона гривень за підроблені сертифікати
- 23:14 Ідеальний номінал: як на волинського алкоголіка повісили мільйонні афери «Лісів України» та автоімпорту
- 23:07 Позиція громадян вирішує: голова МЗС Молдови назвав малоймовірним вступ до НАТО
- 23:00 Блокада в дії: літак США уразив комерційне судно, що прямувало до Ірану
- 22:53 «За гроші тут можна все»: оприлюднено переписки найманців, які намагалися ліквідувати наркобарона Звіцера в Києві
- 22:45 «Новий Чорнобиль»: Медведєв пригрозив ударами по АЕС в Україні та країнах НАТО
- 22:38 Інкасатори загубили, перехожий підібрав: У Польщі розслідують привласнення 1 мільйона злотих
- 22:33 **Ситуація на фронті: Зафіксовано 232 боєзіткнення, найгарячіші бої тривають на Покровському та Гуляйпільському напрямках**
- 22:24 Глава Пентагону заявив про готовність США відновити удари по Ірану в разі провалу перемовин
- 22:15 «Це не про неї одну»: Зеленський відреагував на погрози РФ на адресу Вірменії та закликав Європу посилити безпеку
- 22:07 **Другий рік поспіль: «ПСЖ» по пенальті обіграв «Арсенал» і виграв Лігу чемпіонів**
- 21:59 Нова хвиля агресії та операції під чужим прапором: у Данії оцінили ризики нападу РФ на європейські країни
- 21:51 **Окупанти атакують Україну "шахедами": відмічені пуски з 5 напрямків**
- 21:44 Трамп сумнівається у здатності Джей Ді Венса стати лідером руху MAGA, — NYT
- 21:37 У Нижньогородській області РФ створили спеціальне міністерство для захисту від безпілотників
- 21:30 Напад на військових ТЦК на Харківщині: поліція оголосила підозру чотирьом чоловікам

Теги новин

COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Політика конфіденційності
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

0.050536